

Suikerzoete Ontdekkingsreizen

Over het werk van **Nick Renshaw**

'Hoe is het om als mens in deze wereld te leven?', is de vraag die Nick Renshaw zichzelf stelt. De in Engeland geboren beeldhouwer is precies 10 jaar actief in Nederland. Na voltooiing aan de Rietveldacademie ging het razendsnel met zijn carrière. Als overgrootzoon van een smid zat handenarbeid blijkbaar in de genen. Zijn filosofische kwestie is de rode draad in zijn ontwikkeling.

De huidige overvloed aan keuzemogelijkheden maakt dat de mens niet gemakkelijk functioneert in deze wereld. Het is een typisch conclusie die hoort bij het huidige druk-druktijdperk. Het resulteerde in een keramieken ezel: de kunstenaar maakte een afgemat exemplaar. Toch bleek het een wel erg letterlijk vertolking van het idee.

In de serie 'Playthng' voegt nu en zekere raadselachtigheid toe. Het is niet wat het lijkt. Beren, van huis uit de ultieme knuffel, zijn zacht. Maar Renshaw kleit oversized modellen en overdekt ze met een vette glazuurlaag. Om ze te laten glanzen als ware ze van plastic. Ze voelen bovendien koud en hard aan. Vaak is het droeve lot van goede troetelbeer dat de kindereigenaar hem letterlijk doodkust. Renshaw voltooit de berenserie chronologisch door ook deze schamele pluizige resten te vertalen in gebakken aarde.

De beren wekken ontroering op. Dezelfde emotie hoort bij de volgende werken, zij het op een heel andere manier vormgegeven. Niet langer speelt de tijdelijkheid van alledaagse zaken een rol. Wel haakt de kunstenaar aan bij kinderlijke emoties. Zo resulteerde een observatie van een klein jongetje dat een griezelige pop strak tegen zich aandrukte, in allerlei associaties. Bepoteld beren of macabere poppen hebben blijkbaar toch de capaciteit om te vertederen en te troosten. Of wellicht projecteerde het knaapje zichzelf op het speelgoed, en drukte hij feitelijk zichzelf tegen zijn lichaam aan. Om zich er zo van te vergewissen dat hij er werkelijk is, redeneert de kunstenaar verder.

Popachtige mensen of mensachtige poppen doen dan hun intrede in Renshaws oeuvre. Ze staan fier rechtop, in de meest basale betekenis van het woord. Waar de meeste gebeeldhouwde types een verhaal vertellen door de suggestie van beweging, staan de figuren van Renshaw stokstijf aan de grond genageld. Bovendien verdwijnt de detaillering die we bij de beren nog zagen, ten gunste van een stilering van al even fundamentele menselijke vormen. Dat is een behoorlijke uitdaging. Want hoe laat je poppen met strak naast elkaar staande voeten en langs het lichaam hangende armen toch een emotie oproepen?

Het werkt. In de eerste plaats gaat de houding terug op primitieve bronnen. Tekent een kind zijn eerste mensen, dan is dat frontaal met starre armen en benen. Een parallel zien we in de ontwikkeling van de materiele cultuur: rotstekeningen en vruchtbaarheidsidolen uit de steentijd zijn al even immobiel. Zo grijpt Nick Renshaw terug op de meest wezenlijke vorm van de mensfiguur. En geeft het vorm in een heel persoonlijk handschrift. en verwijst daarmee, in aansluiting op zijn centrale vraag, naar de kern van de mens zelf. Want is het niet zo dat ondanks alle drukke bewegingen en de belangrijke praat het fenomeen (moderne) mens feitelijk zeer simpel is?

Niet dat de beeldhouwer een cultuurpessimist is. Nieuwsgierigheid ziet Nick Renshaw bijvoorbeeld een goede eigenschap en meet zijn poppen vervolgens een ruimtepak aan. De massieve uitmontering geeft niet allen een roerende proportie, ze roepen ook associaties op met marsmannen. Hoe zou een aardling er door mars-ogen uitzien? Maar ook zie je deze figuren gemakkelijk als heuse onderzoekers op expeditie gaan. Niet voor niets staat een groot exemplaar bij de basisschool 'De Braskorf' in Veendam: de school biedt bij uitstek mogelijkheden voor ontdekkingsstochten. Niet alleen zijn de ruimtereizigers autonome beelden, ze maken ook deel uit van grotere groepen. Zoals het op de grond 'getekend' mensfiguur in de inmiddels bekende contouren. Opgebouwd uit diverse afgietsels uit gietklei waartussen we astronauten, poppenledematen herkennen. Meer luguber zijn de maskerachtige koppen die werken als scalpen. Hier is, weliswaar verkleind, het gezicht wel uitgewerkt. Met gesloten ogen. Sterker, we herkennen de trekken van de kunstenaar. Het zijn afgietsels van zijn eigen gezicht die krompen bij het drogen van de klei.

Veel poppiger is de serie 'Candyman', waarbij de figuren overgoten zijn met suikerzoete glazuren. Ook snoep hoort bij een kenderwereld en biedt bovendien troost. En of de kleur niet genoeg is, druip er glaze over een zuurstokroze man. Maar het is niet wat het lijkt, afhappen loopt op niets uit. En ondanks de smakelijke kleurtjes, staan ze daar maar. De starre houding van de logge lichamen en het ontbreken van expressie in het gezicht maakt de mannen tot contactgestoorden. En als de kunstenaar open, neus en mond uitspaart in het glazuur, geeft het een nog leger effect. 'Visueel gehandicapt' zijn deze poppen wel genoemd, en dat terwijl kijken voor beeldende kunst juist zo belangrijk is. Een volgende stap is snel gemaakt: op de plek van de ogen ontstaan daadwerkelijk gaten in de klei. En daarmee krijgt het beeld een extra dimensie: de binnenkant doet nu ook mee. Als de gaten ook op andere plekken dan de ogen ontstaan, krijgen de poppen een veel transparanter uiterlijk. Het glazuur verandert mee van kleur.

Maar er is meer. naast de staande figuren lijkt het beeld met de holle ogen wel ingewikkeld als een mummie. De gekleurde banden versterken het effect van textiel dat strak om het lichaam trekt. Er zijn nog abstractere vormen, 'koppen' verklaren de titels nader. De meer dan levensgrote afmetingen roepen onmiddellijk de mysterieuze tegenhangers van Paaseiland op. Nick Renshaw maakt er poëtische vormen van die bijna aan rotsparijen doen denken. Toch definiëren kleuren of een minimale vorm een gezicht.

Naast de inhoudelijke betekenis van de beelden, speelt voor een kunstenaar altijd de techniek mee. In het geval van aardewerk betekent dat boetseren, drogen en glazuren. En de term 'multiple firings' bij de techniek, duidt aan dat het meerdere keren de oven inging. Een gasoven wel te verstaan.